

รายงานสรุปผลการดำเนินการ และ
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ
โครงการสัตว์แพทย์พระราชทาน ในพระราชดำริ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง

แผนงาน

แผนงาน ยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม โครงการการเสริมสร้างทุนทางสังคม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้บริการรักษาพยาบาลสัตว์และฟื้นฟูสุขภาพสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลหรือได้รับบริการจากภาครัฐไม่ทั่วถึง
๒. เพื่อเป็นการป้องกันโรคระบาดสัตว์ โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และพัฒนาสุขภาพของสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง
๓. เพื่อถ่ายทอดความรู้ในด้านสุขภาพสัตว์และการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป
๔. เพื่อบูรณาการความร่วมมือของบุคลากรด้านวิชาชีพสัตวแพทย์และวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและระหว่างหน่วยงานด้านปศุสัตว์ ทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา เป็นการพัฒนาการให้บริการสู่เกษตรกร

กลุ่มเป้าหมาย

๑. จำนวนเกษตรกรได้รับบริการด้านสุขภาพสัตว์ ไม่น้อยกว่า ๑๗๗ ราย
๒. จำนวนสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรได้รับการดูแลสุขภาพ ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ตัว
๓. จำนวนเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและเพิ่มพูนพัฒนาความรู้ด้านการดูแลสุขภาพสัตว์ให้มีศักยภาพ ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ราย

ระยะเวลาในการดำเนินการ

วันที่ ๑๙ – ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙

หน่วยงานดำเนินการ

๑. กองพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ
๒. กองแผนงาน
๓. สำนักงานเลขานุการกรม
๔. กองสวัสดิภาพสัตว์และสัตวแพทย์บริการ
๕. กองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์
๖. กองสารวัตรและกักกัน และด่านกักกันสัตว์นครศรีธรรมราช
๗. สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
๘. สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ตรัง
๙. สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพสุราษฎร์ธานี
๑๐. สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ และ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์พัทลุง
๑๑. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคใต้ตอนบน
๑๒. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ปศุสัตว์เขต ๘
๑๓. คณะสัตวแพทยศาสตร์ หุ้ยมหาวิทยาลัย

๑๔. มูลนิธิ สมาคม บริษัท ที่เกี่ยวข้อง

แผนการปฏิบัติและขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. คณะกรรมการโครงการฯ โดยกรมปศุสัตว์กำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการฯ และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ ให้แก่จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดพัทลุง

๒. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง สำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ข้อมูลประชากรสัตว์ ปัญหาด้านปศุสัตว์และความต้องการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานปศุสัตว์

๓. คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานโครงการฯ ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง ดำเนินการสำรวจพื้นที่เพื่อวางแผนการดำเนินงานและสรุปผลนำเสนอคณะกรรมการหรืออนุกรรมการเพื่อพิจารณา

๔. คณะกรรมการหรืออนุกรรมการโครงการฯ ประชุมพิจารณาแผนปฏิบัติงานของสำนักงานของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง

๕. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการระดับจังหวัด และคณะทำงานของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพื่อการบริหารจัดการในการดำเนินงานโครงการฯ

๖. สำนักงานปศุสัตว์เขต ๘ ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง ประสานหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในพื้นที่ร่วมดำเนินโครงการฯ

๗. หน่วยสัตวแพทย์พระราชทานออกให้บริการในพื้นที่เป้าหมาย ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนด

๘. คณะกรรมการโครงการฯ ติดตามและประเมินผลโครงการฯ โดยการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต่อการดำเนินโครงการฯ

๙. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง ส่งสรุปผลการดำเนินงานให้กรมปศุสัตว์ทราบต่อไป
กิจกรรมและพื้นที่ดำเนินโครงการ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	วันที่ดำเนินการ	พื้นที่ปฏิบัติงาน	เป้าหมาย เกษตรกร (ราย)
พิธีเปิดโครงการฯ -พิธีเปิดโครงการฯ -การจัดนิทรรศการให้ความรู้ด้านปศุสัตว์ -การจัดนิทรรศการของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่	๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๙	สถาบันส่งเสริมการบริการวิชาการ ตำบลนางตุง อำเภอกวนขนุน	-
การอบรมส่งเสริมและเพิ่มพูนพัฒนาความรู้ด้านการดูแลสุขภาพสัตว์	๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๙	สถาบันส่งเสริมการบริการวิชาการ ตำบลนางตุง อำเภอกวนขนุน	๕๐
คลินิกสุนัขและแมว -การบริการผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมว -การบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า -ให้คำปรึกษาเรื่องกรเลี้ยงสัตว์/การดูแลสัตว์	๒๐-๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙	สถาบันส่งเสริมการบริการวิชาการ ตำบลนางตุง อำเภอกวนขนุน	๑๕๐

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	วันที่ดำเนินการ	พื้นที่ปฏิบัติงาน	เป้าหมาย เกษตรกร (ราย)
คลินิกกระป๋อง - ถ่ายพยาธิภายในและกำจัดพยาธิภายนอก - การบริการตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์ทางห้องปฏิบัติการ เช่น ตรวจโรคทางติดต่อ ตรวจโรคพยาธิในเลือด ตรวจหาไข่พยาธิในอุจจาระในโคและกระบือ	๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๙	ตำบลพนางตุง ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน	๑๐
คลินิกโคเนื้อ - ถ่ายพยาธิภายในและกำจัดพยาธิภายนอก - การบริการตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์ทางห้องปฏิบัติการ เช่น ตรวจโรคทางติดต่อ ตรวจโรคพยาธิในเลือด ตรวจหาไข่พยาธิในอุจจาระในโคและกระบือ	๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๙	ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม	๘
	๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙	ตำบลโดนดด้วน อำเภอควนขนุน	๒
		ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน	๑
คลินิกโคนม - การบริการการบริการตรวจและแก้ปัญหา ระบบสืบพันธุ์ของโค - ให้คำปรึกษาเรื่องคุณภาพน้ำนม	๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๙	ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม	๕
	๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙	ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง	๑

ผลลัพธ์

1. สัตว์ป่วยของเกษตรกรหรือประชาชนได้รับการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง
2. ลดการสูญเสียสัตว์เลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย
3. ช่วยพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของอาชีพ
4. ลดการแพร่กระจายของโรคระบาดสัตว์ รวมทั้งโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. เครื่องมือทางการแพทย์เฉพาะทาง : การรักษาสัตว์ใหญ่ (โค, กระบือ) หรือการผ่าตัดศัลยกรรมบางประเภทในภาคสนาม ขาดแคลนเครื่องมือที่ทันสมัยเทียบเท่าโรงพยาบาลสัตว์ใหญ่
2. การสนับสนุนเวชภัณฑ์ : แม้จะได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนในการสนับสนุนยาและวัคซีน แต่ในบางช่วงเวลาที่เกิดโรคระบาดหนัก ปริมาณเวชภัณฑ์อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร
3. ข้อจำกัดในการติดตามผล (Follow-up): หลังจากการออกหน่วยเสร็จสิ้น การติดตามอาการสัตว์ที่ได้รับการผ่าตัดหรือรักษาโรคเรื้อรังทำได้ยาก เนื่องจากระยะทางและเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในพื้นที่มีจำกัด

ข้อเสนอแนะ

- 1.การบูรณาการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ : เพิ่มความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงโรคระบาด
- 2.การเฝ้าระวังโรคสัตว์ : เน้นการควบคุมและป้องกันโรคระบาดในสัตว์เศรษฐกิจ เช่น โค กระบือ รวมถึงสัตว์เลี้ยงของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล
- 3.การถ่ายทอดความรู้ : ให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่เกษตรกร ด้านการจัดการฟาร์ม การสุขาภิบาล และการดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น
- 4.การติดตามและประเมินผล : จัดทำระบบฐานข้อมูลสัตว์ที่ได้รับการรักษาและฉีดวัคซีน เพื่อประเมินความครอบคลุมและวางแผนในปีถัดไป

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- 1.การผนึกกำลังความสามัคคี :
 - ดำเนินงานร่วมกันระหว่างกรมปศุสัตว์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สมาคมสัตวแพทย์ และสถาบันการศึกษาที่มีคณะสัตวแพทยศาสตร์ทั่วประเทศ
 - จิตอาสาและการมีส่วนร่วม: การรวมตัวของอาจารย์ สัตวแพทย์ และนักศึกษาแพทย์สัตวบาลที่มีจิตสาธารณะ เข้าไปปฏิบัติงานภาคสนามร่วมกับชุมชน
- 2.การให้บริการสุขภาพสัตว์แบบครบวงจรการรักษายาบาลและผ่าตัด:
 - ให้บริการตรวจรักษายาบาลทั้งปศุสัตว์ (โค กระบือ แพะ ฯลฯ) และสัตว์เลื้อยขนาดเล็ก (สุนัข แมว)
 - การป้องกันและควบคุมโรค: ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสำคัญ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า และกำจัดพยาธิ
 - การควบคุมประชากรสัตว์: ผ่าตัดทำหมันเพื่อลดปัญหาสัตว์จรจัดและตัดวงจรการแพร่ระบาดของโรคในพื้นที่
- 3.การสร้างความยั่งยืนและการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Sustainability & Knowledge Transfer)
 - อบรมเกษตรกร : ถ่ายทอดความรู้ในการเลี้ยงดู การป้องกันโรค และการบริหารจัดการฟาร์มอย่างถูกสุขลักษณะ
 - สร้างสัตวแพทย์รุ่นใหม่ : ปลูกฝังประสบการณ์จริง จริยธรรมวิชาชีพ และจิตสาธารณะให้แก่นักศึกษาสัตวแพทย์
 - เพิ่มมูลค่าผลผลิต : แนะนำการดูแลสุขภาพสัตว์เพื่อเพิ่มผลผลิตและมูลค่าปศุสัตว์ ซึ่งช่วยยกระดับความเป็นอยู่และเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน

สรุปผลงานการดำเนินงานโครงการฯ
รูปภาพประกอบ
โครงการสัตวแพทย์พระราชทาน ในพระราชดำริ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๙ นายสัตวแพทย์มนัส เทพรัักษ์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการฯ โดยมี นางสาวศรอนงค์ สงสมพันธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง ให้เกียรติเข้าร่วมงาน พร้อมด้วย คณะกรรมการโครงการฯ หัวหน้าส่วนราชการ คณะอาจารย์ นิสิต นักศึกษา ผู้นำท้องถิ่น และเกษตรกร เข้าร่วมพิธี ณ สถาบันส่งเสริมการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยทักษิณวิทยาเขตพัทลุง ตำบลพนาสูง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง นายสัตวแพทย์มนัส เทพรัักษ์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ กล่าวว่า กรมปศุสัตว์น้อมนำพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาสืบสานและขับเคลื่อนผ่านโครงการสัตวแพทย์พระราชทานฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐได้รับบริการด้านสุขภาพสัตว์อย่างทั่วถึง ทั้งการตรวจรักษาพยาบาลสัตว์ การป้องกันโรคระบาด การดูแลสุขภาพสัตว์ และการให้คำแนะนำด้านการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ สมาคมและมูลนิธิด้านสัตวแพทย์ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และวิชาการด้านสัตวแพทย์ไปให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่

- กิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกร

หลักสูตร "การจัดการอาหารสัตว์แบบลดต้นทุนด้วยวัตถุดิบในท้องถิ่น และการผลิตแร่ธาตุก้อน (UMMB)"

จำนวน 1 รุ่น 1 วัน 50 ราย ณ สถาบันส่งเสริมการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

